

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENTET

JUSTISDEPARTEMENTET	
28 AUG 2009	
SAKSNR.:	200903351
AVD/KONT/BEH:	LOV/EP/HCH/LNR
DOK.NR.:	29
ARKIVKODE:	

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200903351 EP HCH/LNR/bj

Vår ref
08/2396 FM JCW

Dato
26.08.2009

Høringsuttalelse NOU 2009: 11 om Kredittavtaler

Det vises til høringsbrev fra Justisdepartementet 26. mai 2009 vedlagt Kredittkjøpslovutvalgets utredning NOU 2009: 11 Kredittavtaler, med høringsfrist 26. august 2009.

Finansdepartementet understreker innledningsvis betydningen av at dagens forbrukervernnivå ikke svekkes, og at det så langt det er mulig innenfor direktivets rammer velges gode løsninger for forbrukerne. Finansdepartementet slutter seg i hovedsak til utvalgets forslag, men har merknader til følgende punkter:

Krav mot andre enn selger – kredittkjøpsloven § 8

I spørsmålet om kjøperens innsigelser mot annen kredittgiver enn selger (jf. utredningen kapittel 5.10), er Finansdepartementet av den klare oppfatning at prinsippet i kredittkjøpsloven § 8 må videreføres. Dette prinsippet (som er inntatt i kredittkjøpsloven av 1985) fastslår at *"Ved forbrukerkredittkjøp kan kjøperen overfor annen kredittgiver enn selger gjøre gjeldende de samme innsigelser og pengekrav på grunnlag av kjøpet som han kunne gjøre gjeldende mot selgeren."* Dette er en viktig forbrukerrettighet (som altså har vært i loven i mange år) som blant annet bidrar til å beskytte forbrukere mot useriøse aktører, og som har vist seg å være særlig praktisk viktig ved kjøp av varer og tjenester med kredittkort over internett. Bestemmelsen bidrar til at forbrukerne får økt trygghet ved netthandel.

Etter Finansdepartementets vurdering har bestemmelsen også en disiplinerende effekt overfor både brukersteder og kredittkortutstedere, slik det påpekes av utvalgets flertall. For utstedere innebærer regelen eksempelvis at de gis incentiv til økt påpasselighet

knyttet til brukerstedets seriøsitet.

Finansdepartementet kan ikke se at nåværende kredittkjøpsloven § 8 har ført til en svekkelse av konkurranseevnen til kredittkort, og kan heller ikke se andre negative konsekvenser som kan begrunne opphevelse eller endring av bestemmelsen.

Finansdepartementet er på denne bakgrunn enig med utvalgets flertall i at kredittkjøpsloven § 8 bør videreføres uendret, jf. forslaget til ny finansavtalelov § 63. Det understrekes at et samlet utvalg var enig i at direktivet ikke er til hinder for å videreføre bestemmelsen med det innhold den har etter gjeldende rett.

Ettersom både flertallets og mindretallets forslag har samme ordlyd (men hvor mindretallet vil gi ordlyden en annen tolkning enn hittil lagt til grunn), er det etter Finansdepartementets vurdering svært viktig at det presiseres i lovproposisjonen og i spesialmerknaden til bestemmelsen at gjeldende rettstilstand videreføres uendret, i samsvar med praksis fra blant annet Bankklagenemda, og som Lovavdelingen har gitt uttrykk for i sin uttalelse 3. desember 1991.

Definisjonen av forbruker

Til spørsmålet av om definisjonen av forbruker skal endres, slutter

Finansdepartementet seg til flertallets vurdering av at hovedsakelighetskriteriet i forbrukerdefinisjonen bør beholdes. Det er et viktig mål at forbrukerdefinisjonen kan holdes lik i alle lover. Det vises til at hovedsakelighetskriteriet ble beholdt i forbindelse med gjennomføring av de privatrettslige delene av betalingstjenestedirektivet, jf. Ot.prp.nr. 94 (2008-2009), og de vurderinger som ble gjort i den forbindelse.

Finansdepartementet kan ikke se at det har kommet nye momenter som tilsier en annen vurdering nå.

Varsel om renteendringer

Det fremgår av forbrukerkredittdirektivet artikkel 11 at forbrukeren må underrettes på et varig medium om enhver endring i debitorrenten (nominell rente), og hva det nye terminbeløpet er etter at ny rente trår i kraft. Utvalget har delt seg i to like store deler i spørsmålet om denne artikkelen er til hinder for at det kan lovfestes i norsk rett at renteendringer må varsles minst seks uker i forkant.

Det fremgår av fortalen punkt 32 at direktivet ikke berører nasjonal lovgivning som fastsetter betingelser for endring av renten. Etter Finansdepartementets vurdering kan et krav om at renteendringer må varsles i seks uker i forkant anses for å være en betingelse for at renten kan endres ensidig. Finansdepartementet mener derfor at direktivet ikke er til hinder for at det fastsettes et slik vilkår i nasjonal rett.

Etter Finansdepartementets syn er det viktig å sikre at forbrukere får informasjon om renteendringer til skade for forbrukeren i god tid før endringen trer i kraft. Det er viktig for forbrukere at de kan planlegge økonomien sin. Videre må forbrukeren gis tid til eventuell reforhandling av avtalen eller til å finne ny kreditleverandør.

Finansdepartementet er derfor av den oppfatning at det bør fastsettes et krav om seks ukers forvarsel som betingelse for å kunne endre renten ensidig. Finansdepartementet

slutter seg på denne bakgrunn til medlemmene Andreassen, Gjedrem, Grinaker og Skoftelands forslag til ny finansavtalelov § 55.

Opplysningsplikt ved markedsføring

Direktivets artikkel 4 inneholder en plikt til å angi et sett med standardopplysninger i all markedsføring som inneholder nominell rente eller noen form for angivelse av kredittkostnadene for forbruker. Denne forpliktelsen til å angi standardopplysninger gjelder likevel ikke dersom nasjonal lovgivning forbyr nøytral markedsføring. I Norge ble forbud mot nøytral markedsføring gjennomført ved lov 15. juni 2007 nr. 36, og erfaringene med lovendringen har vært gode. Finansdepartementet slutter seg derfor til hele utvalgets forslag om å videreføre forbudet mot nøytral markedsføring.

Etter Finansdepartementets oppfatning, er gjeldene regel i forskrift 11. februar 2000 nr. 101 om låneavtaler (låneforskriften) § 5 om at det også skal opplyses om kredittkjøpspris i tillegg til kontantpris og effektiv rente ved markedsføring av kredittkjøp av en konkret vare, ikke i strid med direktivet. Denne bestemmelsen har vist seg å være meget nyttig for å vise de reelle kostnadene ved kredittkjøp kontra kontantpris. Dette er informasjon som det er bra at forbrukeren får allerede på markedsføringstidspunktet. Finansdepartementet slutter seg derfor til forslaget fra den ene halvdel av utvalget om å videreføre låneforskriften § 5 i utkastet § 47.

Sanksjoner

I kapittel 5.13 diskuterer utvalget om det skal lovfestes en lempingsadgang for brudd på plikten til å foreta kredittvurderinger og plikten til å gi fyllestgjørende forklaringer. Finansdepartementet er enig med den ene delen av utvalget som mener at det bør lovfestes lempingsadgang også for brudd på disse forpliktelsene. Finansdepartementet viser til at det allerede er en slik lempingsadgang for brudd på frarådningsplikten, og tilsvarende hensyn gjør seg gjeldene også ved brudd på forklaringsplikten eller kredittvurderingsplikten. Konsekvensen ved brudd på alle disse pliktene kan være at en forbruker tar opp lån som ikke ville ha blitt tatt opp dersom kredittgiver hadde oppfylt forpliktelsene sine. Etter Finansdepartementets syn er det videre viktig med en kodifisering av de sanksjonsmulighetene som forbrukeren har. Det kan ikke forventes at forbrukere kjenner til alminnelige avtalerettslige ugyldighetsregler og avtalerevisjonsregler.

Videre er Finansdepartementet positive til at bestemmelsen om tilsyn bør suppleres med en hjemmel til å gi påbud og ilegge tvangsmulkt, tilsvarende finansieringsvirksomhetsloven § 5-2.

Skriftlighet og signatur

Forbrukerkredittdirektivet stiller krav om at kredittavtalen skal være skriftlig. Dette er i tråd med gjeldende rett, som et samlet utvalg foreslår videreført. Gjeldende kredittkjøpslov stiller krav om at kredittavtalen skal være signert. Et samlet utvalg legger til grunn at direktivet ikke er til hinder for et slikt signaturkrav, og utvalget foreslår at signaturkravet i kredittkjøpsloven § 5a videreføres. Dissensen i utvalget gjelder kun hva som skal være konsekvensen av at avtalen ikke er skriftlig og signert.

Til spørsmålet om skriftlighet og signatur skal gjøres til et vilkår for at avtalen skal være bindende, slutter Finansdepartementet seg til utvalgets mindretall.

Finansdepartementet legger særlig vekt på den viktige funksjon kredittavtaledokumentet har ved inngåelsen av kredittavtaler i forbrukerforhold. Departementet peker på at avtaledokumentet ikke bare skal være et bevis for at avtale er inngått, men at den skal inneholde viktige opplysninger som forbrukeren må kjenne til før avtalen inngås. Signaturen fungerer ikke bare som bevis for at avtalen er inngått og at forbrukeren har fått de lovpålagte opplysningene, men bidrar også til å bevisstgjøre forbrukeren på avtalens og opplysningenes viktighet, og gir forbrukeren en oppfordring til å tenke grundig gjennom disposisjonen. Et formelt krav til signatur for at en låneavtale skal være bindende vil også tvinge begge parter til å være ekstra nøye med formalitetene ved inngåelse av låneavtale.

Finansdepartementet legger også vekt på at formkrav er gjort til gyldighetsbetingelse også for andre betydningsfulle disposisjoner i forbrukerforhold, som for eksempel ved inngåelse av kausjonsavtaler (finansavtaleloven § 61 første ledd) samt ved oppsigelse av husleieavtaler etter husleieloven § 9-7 og arbeidsavtaler etter arbeidsmiljøloven § 15-4 jf. § 15-5. I disse tilfellene har lovgiver lagt særskilt vekt på partenes manglende jevnbyrdighet med hensyn til det å ha oversikt over avtalens innhold og mulighet til å påvirke avtalens innhold. De samme hensyn gjør seg gjeldene ved forbrukerkredittavtaler.

Finansdepartementet legger videre vekt på at skriftlighet som gyldighetsbetingelse vil styrke forbrukerens posisjon i en eventuell tvist med kredittgiver.

Etter Finansdepartementets vurdering kan det være tilstrekkelig at forbrukeren har signert avtalen. Dersom forbrukeren har signert avtalen, og beløpet er utbetalt i henhold til avtalen, bør dette være tilstrekkelig for å anse bindende avtale for å være inngått. De hensynene som taler for å gjøre signaturkravet til en gyldighetsbetingelse gjør seg ikke like sterkt gjeldene i de tilfeller der det er den profesjonelle part – den som har utformet avtalen – som ikke har signert.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Finansdepartementet legger til grunn at lovendringene ikke medfører behov for økte offentlige bevilgninger, og at de administrative endringene som følger av lovforslaget kan gjennomføres innenfor eksisterende budsjetter.

Med hilsen

Jan Bjørland e.f.
ekspedisjonssjef

Inger-Johanne Arildsen Rygh
underdirektør